

CENTRE COURT, Wimbledon

CENTRALNI
GAMBIT

Z. CERAJ

cementit record, naziv za Cyanocrylat-jednokomponentno ljepilo, primjenljivo za brze intervencije u modelarstvu; primjenjuje se pri lomovima modela za vrijeme natjecanja.

Cenić, Dimitrije (1851–88), publicist; istaknuti predstavnik socijalističkog pokreta u Srbiji, poslije 1875. Jedan od osnivača Prvog beogradskog društva za gimnastiku i borenje (1881).

centar, 1 sredina igrališta u sp. igrama, odakle počinje igra; 2 igrači koji u taktici napada sp. igara zauzima središnje mjesto u formaciji napada; 3 šah: naziv za četiri polja šah. ploče d4, e4, d5 i e5; pod pojmom prošireni c. podrazumijeva se još 12 polja, koja čine kvadrat sa str. c3–f3, f3–f6, f6–c6 i c6–c3. Šah partija počinje borbom za prevlast u c., jer osvojiti c. znači imati prednost u svim fazama igre. Do pojave hipermodernista smatralo se da se borba za c. sastoji u neposrednom zauzimanju centralnih polja s pješacima. Teoričar hipermodernizma A. Nimcović u knjizi *Mein System*, 1925, zastupa ideju da se vlast nad centralnim poljima može ostvariti i figurama pomoću blokade i da se c. može prepustiti protivniku da ga zaposjedne pješacima, a zatim izazvati napredovanje tih pješaka, oslabiti ih, i konačno razbiti pješaci udarima. Na temeljima takvih ideja nastala su brojna otvaranja (Nimcovičeva obrana, Aljehinova obrana, Grünfeldova obrana, Rétijev otvaranje, itd.), koja su i u praksi potvrdila ispravnost Nimcovićevih teza. To je najvažniji vremenski period u razvoju teorije otvaranja od vremena klasičnog šaha do novijeg vremena. Raspored pješaka u c., tj. pješaka formacija, utječe na daljnji tok i plan igre

obiju strana. U praksi postoji otvoreni, fiksirani, pokretni i zatvoreni c. i neodređena pješaka struktura u c. Osim tih pješčkih formacija, koje se odnose samo na užu c., postoje i druge koje se nalaze u području proširenog c. (npr. u Nimcovičevoj obrani bijeli pješaci c4, d4, e3, f2 protiv crnih c5, d5, e6, f7 ili u Sicilijanki bijeli pješaci c2, e4 i f4 protiv crnih d6, e6 i f7).

centar-šut, nogomet: završnica napada šutiranjem lopte s krilnih pozicija u sredinu ispred vrata. Smjer i brzina tako šutirane lopte mogu biti različiti, što ovisi o položaju igrača. Lopta se upućuje po zemlji i po zraku, naprijed, paralelno s položajem suigrača ili unazad. Taktičku prednost ima lobovana ili rotirajuća lopta.

centar termičkog stupa, zrakoplovno jedrilicarstvo: područje s najvećom brzinom strujanja toplog zraka naviše; prema periferiji brzina se smanjuje. Da bi se iskoristilo strujanje toplog zraka za jedrenje, potrebno je letjelicu usmjeriti u c.t.s.

centar težišta tijela → OCT

centar usta cijevi, streljaštvo: središte unutrašnje kružnice puščane cijevi.

centar za fizičku kulturu djece i omladine, ustanova za okupljanje djece i omladine u mjesnoj zajednici ili općini sa svrhom da pruži odgovarajuće sadržaje koji bi zadovoljavali njihove osnovne potrebe za bavljenjem sportom, a bez naglašene želje za postizavanjem sp. rezultata. Okuplja veći br. stručno-pedagoških i zdravstvenih radnika; surađuje s društveno-političkim zajednicama sredine u kojoj djeluje posebno s OUR odgoja i obrazovanja, mjesnim zajednicama, općinama, zdravstvom, šk. centrima i dr. Osnivači takvih c. su SZ f. k., zdravstva, odgoja i obrazovanja. Može se osnovati i u zajednici s centrom za kulturnu djelatnost djece i omladine i dopunjavati u aktivnostima.

Centar za vazduhoplovno modelarstvo, radna organizacija sa sjedištem u Beogradu, osn. 1958 poslije prestanka rada Instituta za vazduhoplovno modelarstvo. Centar djeluje na unapređenju zrakoplovnog modelarstva i proizvodnji materijala i pribora za zrakoplovno i raketno te drugo modelarstvo.

centar za vrhunski sport, skup. sp. objekata i uređaja za boravak i trening vrhunskih sportaša i talentiranih omladinaca. Takvi centri obično se grade uz kadrovske škole za f. k. ili uz znanstvene institute za f. k. Osim trenaznog rada, u njima se često organiziraju tečajevi i seminari za sportaše i trenere.

centarfor (engl. centre forward), nogomet, hokej na travi i dr.: srednji napadač, igrač u sredini navalnog reda s osnovnim zadatkom da vodi napad i postiže zgoditke; u nogometu uobičajeno nosi dres s br. 9.

centarhalf, 1 nogomet: zadnji središnji igrač obrane, srednji branič; u suvremenim sistemima igre, momčadi obično igraju sa dva c. — prednjim (stoper) i stražnjim (koordinator ili libero); 2 odbojka: igrač koji u toku rotacije zauzima poziciju srednjeg igrača stražnje linije; igrač na 6. poziciji.

centrala za kasački sport, nac. savez koji rukovodi kasačkim sportom u nekoj zemlji; unapređuje taj sport, registrira rezultate; izdaje dozvole vozačima, uređuje i objavljuje registar kasačkih konja, nekad izdaje i izdove iz matičnih knjiga kasača. U nas je 1920 osn. Jugoslavenska kasačka centrala u Mariboru, koja je 1945 obnovljena u Ljutomeru. Od 1952 poslove C. z. k. s. preuzima Konjanička zveza Slovenije, a opće rukovođenje kasačkim sportom Konjički savez Jugoslavije.

centralizacija, šah: postavljanje figura što bliže centru šah. table, odakle one djeluju na najveći br. polja.

centralni gambit, šah: vrsta otvaranja; poslije 1. e4 e5, 2. d4 ed4, 3. c3 crni putem 3... d5 lako izjednačava igru.

centralni sportski savez, udruženje republičkih i pokrajinskih saveza odgovarajuće sp. grane; djeluje na delegatskom principu; zadaci: utvrđivanje osnovnih smjernica za razvoj sp. grane; povezivanje rada republičkih i pokrajinskih saveza u svrhu usklađivanja zajedničkih interesa i akcija na omasovljavanju, razvijanju i kvalitetnom unapređivanju svoje sp. grane; utvrđivanje sistema natjecanja na razini federacije i uvjeta koje pojedinci ili ekipe treba da ispunje za stjecanje prava sudjelovanja u saveznim natjecanjima; utvrđivanje međ. sp. veza i odlučivanje o sudjelovanju svojih nac. reprezentacija na PS, PE i drugim regionalnim natjecanjima i Ol; briga o propagandi određenih akcija u čijem financiranju sudjeluje federacija ili druge zainteresirane organizacije; prikupljanje dokumentacije i podataka o svojoj sp. grani te obavljanje svih drugih poslova za udružene republičke i pokrajinske sp. saveze. Na sličnim principima djeluju republički i pokrajinski sp. savezi.

Centralnoameričko — Karipske igre, regionalne sp. igre pod pokroviteljstvom CIO. Organizacijski komitet ODEKABE, sa sjedištem u Caracasu, osn. je 1926. Na programu su igara atletika, biciklizam, boks, dizanje utega, džudo, sp. gimnastika, hokej na travi, jedrenje, košarka, konjički sport, suvremeni petoboj, mačevanje, nogomet, odbojka, plivanje, rukomet, rvanje, streljarstvo, skokovi u vodu, streljaštvo, vaterpolo i veslanje. Na programu pojedinih igara mora biti najmanje 12 od navedenih sp. grana. U ODEKABE su učlanjene Antili, Dominikanska Republika, Gvajana, Gvatemala, Haiti, Honduras, Jamajka, Kolumbija, Kostarika, Kuba, Meksiko, Salvador, Venezuela. Igre su održane: 1926 Ciudad Mexico; 1930 Havana; 1935 San Salvador; 1938 Panama; 1946 Barranquilla; 1950 Guatemala; 1954 Ciudad Mexico; 1959 Caracas; 1962 Kingston; 1966 San Juan; 1970 Panama; 1974 Santo Domingo; 1978 Monteria; 1982 Havana.

centre court (engl.), tenis: gl. igralište u sklopu nekoliko igrališta, obično okruženo tribinama. Najveći centre court u Jugoslaviji nalazi se u Zagrebu na Šalati, a pripada TK Medveščak. Može primiti 3000 gledalaca.

centre mark → središnja servisna oznaka

centre rush (engl.), čelni napadači u polu.

cepin, zajednički naziv za dirizable njem. konstruktora i proizvođača F. Zeppelina; prvi c. je uzletio 1900.

cepin, planinarstvo: tehn. pomagalo pri penjanju na strmini i zaleđenim padinama; sastavni dio zimске penjačke opreme; u široj upotrebi služi za usijecanje stepenica u ledu ili snijegu te kao sredstvo za osiguranje. Sastoji se od štapa (drvo ili metal), na čijem je donjem kraju šiljak, a na gornjem čelična glava u obliku sjekirice sa dva kraja od kojih jedan ima sječivo, a drugi šiljak.

Ceraj, Zdravko (1920), zubni tehničar; atletski reprezentativac sa 30 nastupa, alpinist, skijaš. Prije Aprilskog rata izveo 8 prvenstvenih uspona u jugosl. planinama i u Tatrma. Od 1945 do 1960 višestruki jugosl. prvak i 26 puta rekorder u trčanju od 800 do 5000 m; sudjelovao na Ol 1952. God. 1973 bio član trojke koja je prvi put na skijama prošla uzduž cijelog Velebita. Predsjednik Planinarskog saveza Zagreba. Dobitnik Republičke nagrade fizičke kulture SRH (1979).